

Ե. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 7, Յունիս 2022

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

ՍՐԲԱԼՈՅՍ ՄԻՒՌՆԸ՝

ԱՌԻԹ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՈՎ ՇՆՈՐՀԱԶԱՐԴՈՒԵԼՈՒ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Հայրապետ Ն.Ս.Օ. Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոս Սրբալոյս Միտոնի օրհնութիւն պիտի կատարէ Յուլիսի 1-ին, Անթիլիասի Մայրավանքին մէջ: 12-րդ Միտոնօրհնէքն է, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Անթիլիաս հաստատուելէն յետոյ: Ս. Միտոնով պիտի նուիրագործուի և լուսազարդուի հայութիւնը, Կիլիկիոյ հայութեան կեդրոնը՝ Աշխարհամատուրը:

Քրիստոնէական եկեղեցին սկիզբէն ի վեր կը գործածէ իւրը՝ հիւանդներու բժշկութեան համար: Իսկ առաքելներու ժամանակ, իւրի օծումով Սուրբ Հոգիին շնորհքներու պարգևատրումը կը կատարուէր: Տիրոջ աշակերտները «շատ մը հիւանդներ իւրով կ'օժէին և կը բժշկէին զանոնք»: Յակոբոս առաքեալ կը թելադրէ հիւանդի առողջացման համար կանչել երէցները, որոնք Տիրոջ անունով պիտի օժէին զայն և աղօթէին, որպէսզի առողջանար: Հաւանաբար Բ. դարուն, եկեղեցոյ մէջ սովորութիւն դարձաւ ջուրով մկրտութենէն ետք իւրի օծումով փոխանցել Սուրբ Հոգիի շնորհքները նորադարձներուն:

Ջուրով լուացումը, որ եղբայրական հին սովորութենէ կու գար, քրիստոնէական դարաշրջանին, հետևելով Քրիստոսի օրինակին, դարձաւ հոգևոր վերածնութեան նշան: Իսկ անոր հետևող իւրով օծումը՝ Սուրբ Հոգիի պարգևներու ստացման

խորհրդանշան: Այս ժամանակաշրջանին, օժման համար օգտագործուող իւրը ձէթն էր: Եւ այսպէս, իւրով օծումը դարձաւ եկեղեցոյ խորհուրդներէն մէկը, հաւատացեալներուն հոգևոր շնորհաց ընդունման իբրև նշան:

Հայ եկեղեցոյ Միտոնօրհնութիւնը սկսած է Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի օրով և սերտօրէն կապուած է քրիստոնէայ եկեղեցոյ հասկացողութեան: Սկիզբը, անիկա վերապահուած էր եպիսկոպոսին, սակայն հայ եկեղեցին այդ իրաւունքը վերապահեց միայն իր հոգևոր պետին, եպիսկոպոսապետին՝ Վեհափառ Կաթողիկոսին:

Մեր քաղաքական իշխանութեան անկումէն յետոյ, հայոց Հայրապետը ստացաւ ազգային գերագոյն հեղինակութիւն: Ս. Միտոնով անոր տրուեցաւ շնորհաբաշխութեան իրաւունքը: Եպիսկոպոսները հայոց հայրապետէն կը ստանային Ս. Միտոն, իրենց թեմերուն մէջ գործածելու համար, և հայ եկեղեցոյ բոլոր զաւակները խնկալից այդ իւրով կը կնքուին և կը դրոշմուին անխտիր:

Ս. Միտոնով կ'օծուին եկեղեցիները, կը նուիրագործուին սպասները՝ սկիհ, խաչ և պատկերներ: Անով կը նուիրագործուի մկրտութեան ջուրը, երեխան Ս. Միտոնով կը դրոշմուի՝ կը պայծառակերպուի: Եկեղեցականները Ս. Միտոնի օծումով կը ստանան երկնային շնորհքները:

Հայ եկեղեցոյ մէջ, Ս. Միտոնի օրհնութիւնը նուիրական ու խորհրդակից արարողութիւն է: Օրհնութեան ընթացքին, Միտոնը կը դադրի ձէթ ու ծաղիկ, բալասան ու խնկեղէն նիւթ ըլլալէ, այլ՝ աղօթքի ու հաւատքի ճամբով և Սուրբ Հոգոյ ներգործութեամբ կ'այլափոխուի և կը դառնայ խորհրդանիշ երկնային շնորհաց բաշխման:

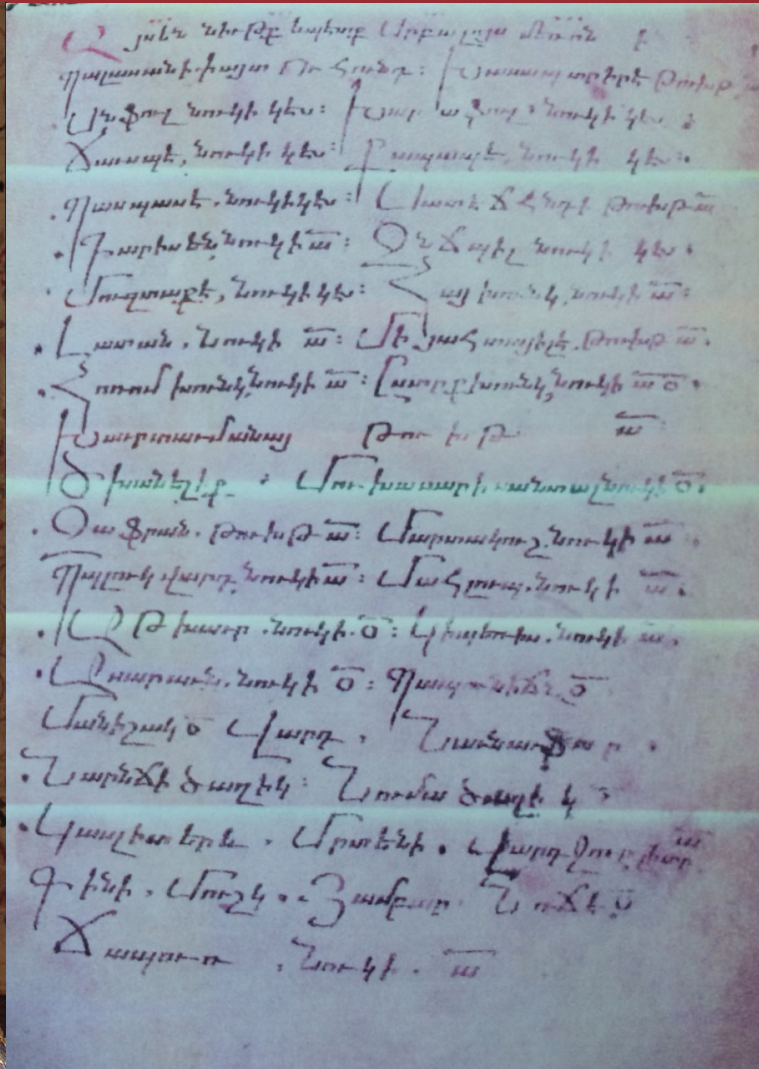
Միտոնը Աստուծոյ ներկայութիւնն է մարդուն մէջ, որովհետև Սուրբ Հոգին ենթակային մէջ իջնելէն յետոյ՝ ան կ'ըլլայ «շնորհաց ընդունարան», «կնիք երկնաւոր պարգևաց և անապականութեան»:

Ս. Միտոնի օրհնութիւնը մեր ժողովուրդին համար առանձնայատուկ նշանակութիւն ունի, որովհետև խորհրդանիշ է կրօնական և ազգային դիմագիծի պահպանման ու Սուրբ Հոգիով շնորհազարդման: Մէկ խօսքով, Ս. Միտոնը կը մաքրէ ու կը սրբէ մեզ մեր մեղքերէն, բժշկութիւն կը պարգևէ և Սուրբ Հոգիով կը շնորհազարդէ ու երջանկութեամբ կ'առատաձեռնէ:

Հետևաբար, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Անթիլիասի Մայրավանքին մէջ տեղի ունենալիք Միտոնօրհնէքը առիթ մը պէտք է ըլլայ իւրաքանչիւր հայորդիի, որպէսզի անով արդարանայ, ազնուանայ, լուսաւորուի և ՇՆՈՐՀԱԶԱՐԴՈՒՄԻ:

ԲԱՐԳԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Հայ Եկեղեցւոյ Սրբալոյս Միտոնը

Սրբալոյս Միտոնի գործածութեան տարբեր առիթներու ընթացքին արտասանուած աղօթքները, որոնք մեր հայրերուն կողմէ խմբագրուած են, արտայայտութիւնն են անոր շնորհաբաշխ նկարագիրին:

Սուրբ Հոգիի շնորհքներուն փոխանցման տեսանկի խորհրդանշանը ըլլալով, Սուրբ Միտոնը սրբագործել բացի, նաև քրիստոնէական կեանք ապրելու շնորհքներով կ'օժտէ մարդը: Մկրտութեան յաջորդող դրոշմի խորհուրդին մէջ, երբ Սրբալոյս Միտոնով կ'օծուին նորակնունք երեխային մարմնի ինը մասերը, սկսելով անոր հինգ զգայարանքներէն, իրաքանչիւրին պարագային քրիստոնէական կեանքի բարօք կատարման դիրքութիւն կ'ընծայուի: Այսպէս, յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝

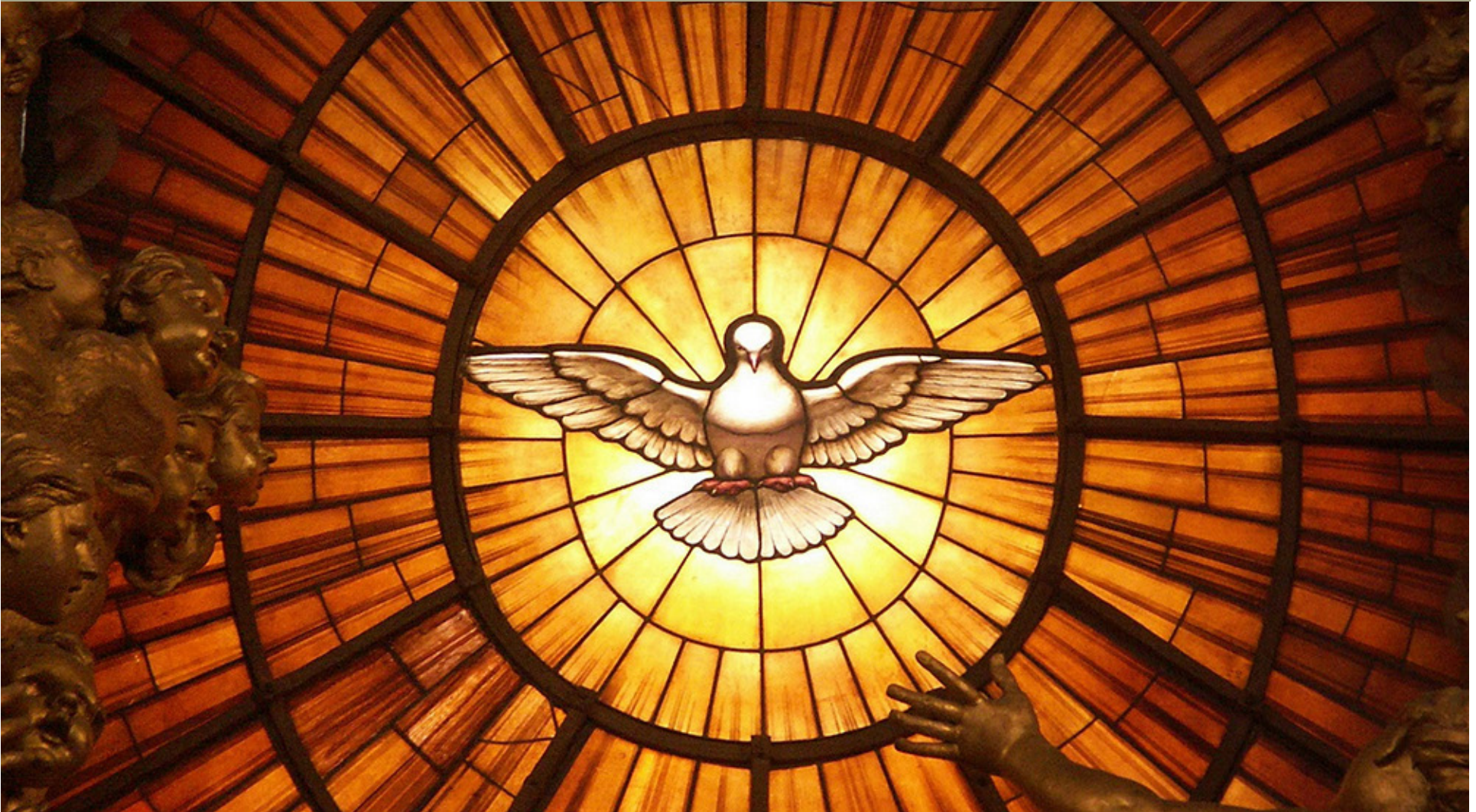
- Սուրբ Միտոնով ճակատը դրոշմուած պահուն՝ երկնաւոր անապական պարզկներով կ'օծուի նորածին քրիստոնէան.
- Աջքերը դրոշմուած պահուն՝ յաիտենական մահէն կը փրկուի.
- Ականջները դրոշմուած պահուն՝ աստուածային պատուիրանները լսելու կը բացուին անոնք.
- Քիթը դրոշմուած պահուն՝ յաիտենական կեանքի անուշահոտութեան բուրմունքը կը տրուի անոր.
- Բերանը դրոշմուած պահուն՝ այդ կնիքը կը դառնայ ամուր դուռ մը անոր շրթերուն վրայ, բերնին խօսքերը աստուածահաճոյ դարձնող.
- Մրտին վրայ դրոշմուած պահուն՝ նոր մարդն է որ կը ստեղծուի անոր մէջ, աստուածային պատկերին նմանութեամբ.
- Կոնակը դրոշմուած պահուն՝ զՔրիստոս կը զգենու իբրև վահան, որ իր թիկունքէն պիտի պաշտպանէ զինք, չար նետերէ փրկելով.
- Ոտքերը դրոշմուած պահուն՝ անոնք պիտի հաստատուին Աստուծոյ ճանապարհին մէջ, առաջնորդելով դէպի յաիտենական ուրախութիւն.

Մէկ խօսքով, քրիստոնէական կեանքի վաւերական ուղին, Սրբալոյս Միտոնի դրոշմով կ'ընդունի անձ մը, ստանալով այդ ճամբուն համար հարկաւոր բոլոր շնորհքները: Մեր Եկեղեցւոյ ու ազգին համար մեծ իմաստ ու խորախորհուրդ նշանակութիւն ունի Սրբալոյս Միտոնի դրոշմը: Անիկա մեզ, որպէս Եկեղեցի և ազգ, կը զատորոշէ այլ Եկեղեցիներու և ազգերու ընտանիքէն: Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ զաւակները Սուրբ Միտոնին դրոշմով կը հայանան, ու մեր ազգութեան նկարագիրը կը զգենուն, այլապէս անոնք կ'օտարանան ու կը կորսնցնեն պատկանելիութեան մը գերագոյն այս գործօնը, որ յողակապն է մեր ազգային միութեան ու յաւերժութեան:

Աշխարհացրի հայութեան կեանքի աւագանը Ս. Միտոնով լեցուն է, որուն մէջ թաթխուելով և մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ, և մանաւանդ մեզ շրջապատող այլացեղ, այլադաւան ու այլակրօն ազգերու ընտանիքի մէջ «հոտ անուշութեան» պիտի դառնանք:

Միտոնին գլխաւոր նիւթը մաքուր ու անարատ ձէթն է, գտուած ու եփուած, որուն կը միախառնեն արաբական կամ եգիպտական սպիտակ բալասանը, դափնիի ձէթը և աւելի քան քառասուն տեսակ անուշահոտ ծաղիկներու, խունկերու և այլ բոյսերու հիւթէն պատրաստուած իւղը: Միտոնօրհնութեան պահուն, անոր կը միախառնեն նաև հին Միտոնէն մաս մը, որպէսզի պահուի նուիրական շղթան, որ կ'երթայ մինչև Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ և անկէ ալ մինչև Ս. Թադէոս Առաքեալ: Ըստ աւանդութեան՝ Առաքեալը իրեն հետ Հայաստան բերաւ մաս մը Յիսուսի օրհնած իւղէն, որով աշակերտները հիանդներ կ'օժէին: Իսկ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ, վարչական հիմքերու վրայ դնելով Հայ Առաքելական Եկեղեցին, ըստ աւանդութեան ինք կատարեց առաջին Միտոնօրհնէքը, մասնաւոր իւղ օրհնելով եկեղեցիներու և հոգևորականներու օժման համար, որուն միախառնեց Հայոց Լուսաւորիչ Առաքեալէն մնացած անուշաբոյր իւղը:

«ՄԽԻԹԱՐԻՉԸ՝ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ՁԵՋԻ ԱՄԷՆ ԻՆՉ ՊԻՏԻ ՍՈՐՎԵՑՆԷ»

Աստուծոյ խօսքին քարոզութիւնը կամ պատգամը մեր սրտին ու գիտակցութեան կը հասնի և փրկութեան գօրութեան կը վերածուի Աստուծոյ Հոգիին գօրութեամբ միայն: Յիսուս սկիզբէն ըսաւ իր աշակերտներուն, թէ իր խօսքերը Սուրբ Հոգիին ուսուցման լոյսով պիտի իրենց ամբողջական իմաստը գտնեն իրենց միտքերուն մէջ. «Այս բոլորը խօսեցայ ձեզի, քանի տակաւին ձեզի հետ եմ: Բայց Մխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին, որ Հայրս ձեզի պիտի դրկէ իմ անունովս, անհկա ձեզի ամէն ինչ պիտի սորվեցնէ և յիշեցնէ ինչ որ ես ձեզի ըսի» (Յհ 14.26): Եւ ճշմարտութեան ակունքէն բղխած այդ ճշմարիտ խօսքն է, որ մարդոց հոգին կը կենդանացնէ, ինչպէս կ'ըսէ Քրիստոս. «Աստուծոյ Հոգին է որ կեանք կու տայ, մարդս բան մը չի կրնար ընել: Այն խօսքերը, որ ես ձեզի խօսեցայ, Աստուծոյ Հոգիէն կու գան և կեանք կու տան» (Յհ 6.63): Իսկ Պօղոս առաքեալ սեփական փորձառութեամբ կը հաստատէ այս ճշմարտութիւնը, ըսելով. «Աստուած մեզի յայտնեց այդ խորհուրդը իր Հոգիին միջոցաւ: Ինչ որ կը խօսինք՝ մարդկային իմաստութեան բերումը եղող խօսքեր չեն, այլ՝ Սուրբ Հոգիին կողմէ սորվեցուած իմաստութեամբ հոգևոր ճշմարտութիւններ կը բացատրենք հոգևոր մարդոց: Աստուծոյ Հոգին չունեցող մարդը չ'ընդունիր Աստուծոյ Հոգիին բերած ճշմարտութիւնները, որովհետև անոնք յիմարութիւն կը թուին իրեն. և չի կրնար զանոնք ճանչնալ, որովհետև անոնք միայն Հոգիով կը քննուին» (Ա.Կր 2.10, 13-14):

Փրկութիւնը հաւատքէն կու գայ, ինչպէս մարգարէն կ'ըսէ. «Արդարը իր հաւատքով պիտի փրկուի» (Ամբ 2.4: Հմմտ Հո 1.17): Եւ Պօղոս առաքեալ կը լրացնէ. «Հաւատքը ծնունդ կ'տանէ քարոզութիւնը լսելէն. իսկ քարոզութիւնը հաւատք կ'արթնցնէ՝ երբ Քրիստոսի խօսքերն են որ կը քարոզուին» (Հո 10.17): Եթէ մարդիկ իրենք զիրենք քարոզեն, կամ մարդկային իմաստութեան և ճարտարախօսութեան վրայ հիմնուի քարոզութիւնը, ո՛չ մէկ դրական արդիւնք կ'ունենայ, չի՛ ներգործեր մարդոց վրայ և հաւատք չ'արթնցնէր: Մինչդէռ Աստուծոյ խօսքը ինքը իր ամբողջ պարզութեամբ հանդերձ՝ իր մէջ ունի ներքին փոխակերպիչ գօրութիւն մը, որ կրնայ մարդոց սիրտերը շարժել և անոնց կեանքերը յեղափոխել:

Սուրբ Հոգին է միայն, որ կրնայ սորվեցնել ինչ որ մեր փրկութեան համար անհրաժեշտ է մեզի, յիշեցնելով և մեր մէջ տպաւորելով Քրիստոսի խօսքերը, միաժամանակ Քրիստոսի մասին ճշմարտութիւնը բանալով մեր աչքերուն դիմաց (Յհ 15.26): Անոր համար է որ առաքելը կ'ըսէ դարձեալ. «Ես ալ, եղբայրներ, երբ ձեզի եկայ՝ իմաստասիրական մեծ-մեծ խօսքերով չէր որ ձեզի պատմեցի Աստուծոյ փրկութեան ծրագիրին մասին, որովհետև միակ նպատակս դրած էի՝ ձեզի ճանչցնել Յիսուսը՝ Քրիստոսը, այսինքն նոյնինքն խաչուած Փրկիչը: Եւ ձեր քով եկած ատենս ալ տկար էի, սաստիկ վախ ու դողի մէջ, և իմաստութեան ճարտար խօսքերով չէր որ խօսեցայ կամ քարոզեցի, այլ՝ Սուրբ Հոգիին գօրութեամբ և ներգործութեամբ, որպէսզի ձեր հաւատքը հիմնուի Աստուծոյ գօրութեան վրայ, և ո՛չ թէ մարդկային իմաստութեան» (Ա.Կր 2.1-5):

Առաքելները որոշապէս ունէին Աստուծոյ խօսքին այս բացարձակ հեղինակութեան և անոր ներգործող գօրութեան գիտակցութիւնը, և երբեք իրենց սեփական խօսքը չեն շփոթեր աստուածայինին հետ, բնաւ մարդկային իրենց հեղինակութեամբ արտաբերուած խօսքին աստուածային հեղինակութիւն չեն տար, կամ համարժեք չեն նկատեր անոր, նոյնիսկ եթէ իրենք զիրենք Աստուծոյ Հոգիով լեցուած կը ճանչնան (հմմտ Ա.Կր 2.12-13 և 16):

Զարեհ Արքեպիսկոպոս Ազնաւորեան

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ 18

- Ամուսնալուծության մասին (Մր 19. 1-12)
- Յիսուս կ'օրհնէ մանուկները (Մր 19. 13-15)
- Հարուստ երիտասարդը (Մր 19. 16-22)
- Հարստության վխասները (Մր 19. 23-26)
- Առաքեալներուն խոստացուած վարձարրութիւնը (Մր 19. 27-30)

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ՕՐՀՆԷ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ (Մտ 19:13-15)

Կարելի է ըսել, որ այս դրուագը ատարանական պատումներու ամենասիրելիներէն մէկն է՝ մանուկները Յիսուսի մօտ: Բայց եկէք, ակնարկ նետենք այս դրուագի մէջ գործող նկարագիրներուն վրայ. տեսնենք, թէ ովքեր կան:

- Մանուկները Յիսուսի մօտ բերող անձերը: Անկասկած՝ անոնք մայրերն էին, որոնք կ'ուզէին, որ Յիսուս անոնց վրայ ձեռք դնէ: Անոնք տեսած էին, որ այդ ձեռքերը ինչէր կատարած են, տեսեր էին, որ բժշկութիւններ և հրաշքներ կատարած են՝ կոյրերու աչքերը բացած, ցաւեր հեռացուցած, և հիմա կ'ուզէին, որ այդ ձեռքը դպչի իրենց մանուկներուն: Այս մայրերը չէին գիտեր, թէ ով է Յիսուսը, բայց անոնց համար ժողովրդական կերպար մըն էր, որուն հանդէպ սիրով լեցուած էին. անոնց համար բաւարար էր, որ Յիսուս դպչեր իրենց մանուկներուն, այնպէս ինչպէս մեր օրերուն ականատես կը դառնանք, թէ ինչպէս ծնողներ իրենց փոքրիկները եկեղեցի կը բերեն, որ հոգևորական սպասաւորը ձեռքը դնէ անոնց գլուխուն և օրհնէ: Այսպէս ալ Պաղեստինի այդ մայրերուն համար էր. նման մարդու ձեռքի հայումը իրենց մանուկներուն օրհնութիւն էր, նոյնիսկ եթէ չէին հասկնար՝ թէ ինչո՞ւ և ինչպէ՞ն:

- Աշակերտները, որոնք գուցէ կոպիտ կ'երևան, բայց այդ կոպտութիւնը կու գայ իրենց վարդապետին հանդէպ սէրէն. անոնց միակ ցանկութիւնը՝ Յիսուսը պաշտպանելն էր. անոնք կը տեսնէին թէ ինչքան իրենց ուսուցիչը յոգնած է, ինչքան անձկութիւն կայ անոր հոգիին մէջ, երբ մանաւանդ կը խօսէր խաչի մասին: Միակ բանը, որ կ'ուզէին, վարդապետին հանգիստն էր, որուն համար այս պահուն փոքրիկները տաղտուկ էին: Անոնց մասին պէտք չէ դաժան ըլլալ, պէտք չէ զանոնք դատապարտել:

- Յիսուսը: Այս դրուագը շատ բան կ'ըսէ: Ան մանուկները սիրող անձ է, և անոնք ալ կը սիրէին զինք: Իրեն համար անկարևոր մարդ չկար. ոչ ոք տաղտկալի է Յիսուսի համար, անհկա երբեք չի յոգնիր, ան երբեք զբաղած չէ, երբ մարդիկ իր կարիքը ունին: Մեծ տարբերութիւն կայ Յիսուսի և այլ ղեկավարներու միջև, որոնք պաշտպանուած են թիկնապահներով, որոնք իրենց ղեկավարը հեռու կը պահեն ամբոխէն: Յիսուսի կերպարը հակառակն է. անոր ներկայութեան ճանապարհը միշտ բաց է խոնարհ մարդոց և մանուկներու առջև:

- Մանուկները: Յիսուս անոնց համար կ'ըսէ. «Թոյլ տուէք այդ մանուկներուն և մի արգիլէք, որ իմ մօտս գան, որովհետև երկնքի արքայութիւնը այդպիսիներունն է»: Յիսուս զանոնք նկատի ունի իբրև Աստուծոյ մօտիկ անձեր: Մանուկի պարգոյթիւնն է, որ մարդը մօտիկ կը բերէ Աստուծոյ: Կեանքի ողբերգութիւնն է՝ ինչքան մեծանք, այնքան ատելի կը հեռանանք Աստուծմէ, քան կը մօտենանք Իրեն: